

IZVOZNO KREDITNA AGENCIJA BIH

Br: 01-50-1- 160-1/19
Sarajevo, 05.09.2019.g.

SAVJET MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE
Generalni sekretarijat
71000 Sarajevo
Trg BiH 1

MINISTARSTVO FINANSIJA I TREZORA BIH
N/P. Ministar
71000 Sarajevo
Trg BiH 1.

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BIH
71000 Sarajevo
Trg BiH 1

VLADA REPUBLIKE SRPSKE
N/P. Premijer
78000 Banja Luka
Trg Republike Srpske 1.

VLADA FEDERACIJE BIH
N/P. Premijer
71000 Sarajevo
Alipašina 41.

PREDMET: Dostavljanje Informacije o stanju u Izvozno kreditnoj agenciji BiH - IGA

Poštovani,

Na osnovu zaključka Upravnog odbora Izvozno kreditne agencije Bosne i Hercegovine -IGA (u daljem tekstu: IGA), usvojenog 27.08.2019.g., u prilogu Vam dostavljamo Informaciju o stanju u IGA-i radi razmatranja, očitovanja o predloženim rješenjima i hitnog pokretanja procedure za izmjenu i dopunu Zakona o osnivanju IGA-e, kako bi se omogućio opstanak i dalji rad agencije.

S poštovanjem,

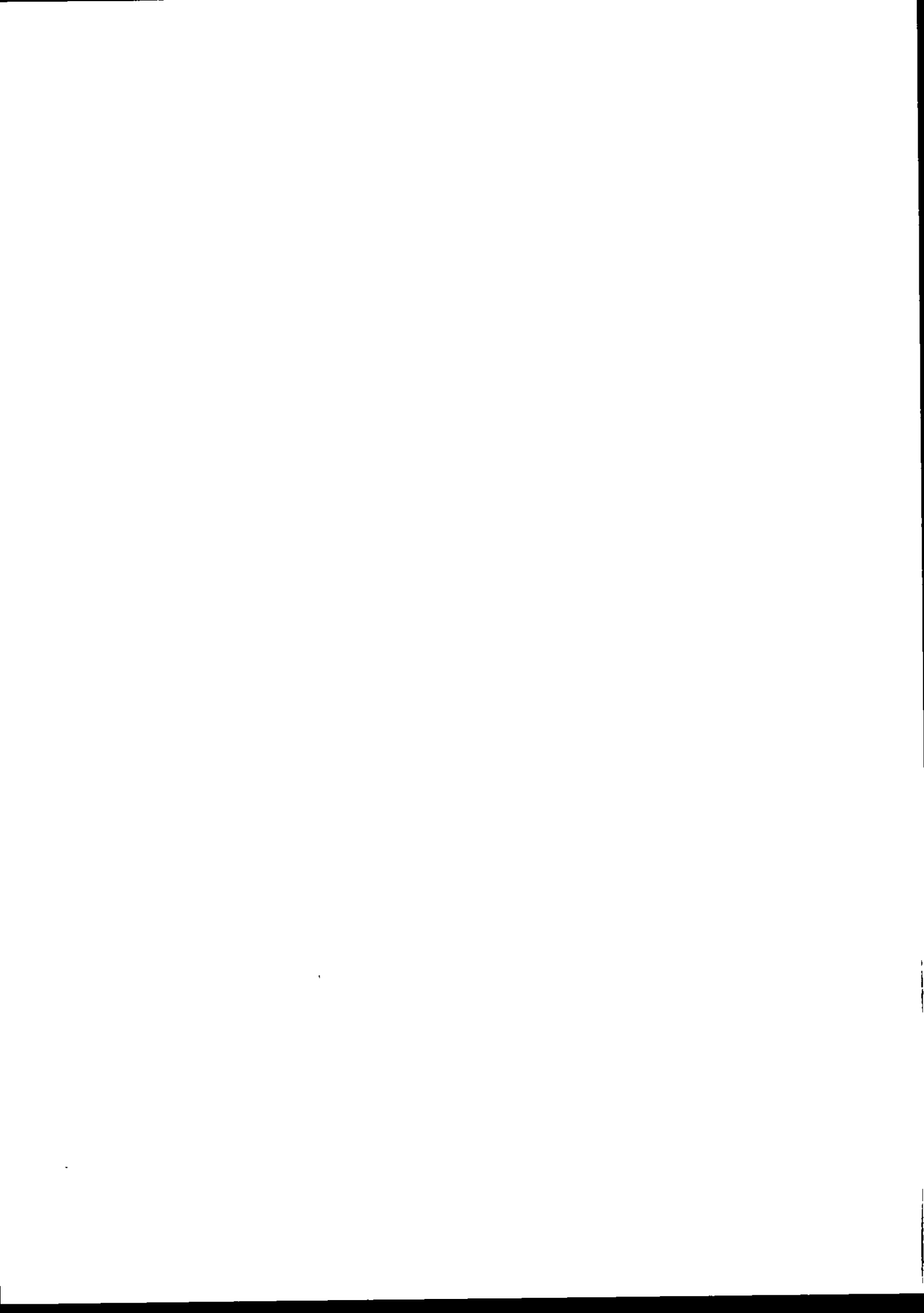
Predsjedavajuća Upravnog odbora

Mirjana Vučić

Prilog:
- Kao u tekstu
Dostavljeno:
- Naslovu
- a/a

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 17-09-2019			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Hodni broj	Broj priloga
01,02,03	So-16	1649	19

Informacija o stanju u Izvozno-kreditnoj agenciji

Sarajevo, septembar 2019

UVOD

Upravni odbor je na svojoj 14. sjednici, održanoj 27.08.2019.g, razmatrao polugodišnji izveštaj o radu i informaciju o radu Izvozno-kreditne agencije IGA, za period 01.01-30.06.2019.g.

Konstatovan je kontinuiran pad aktivnosti kod svih proizvoda i usluga koje IGA nudi izvozniciima kao i pad prihoda od kamata i premija koje su posljedica smanjenja aktivnosti.

Nadalje, tužbe koje su pokrenute protiv IGA-e 2014.g. su rezultirale donesenim prvostepenim presudama protiv IGA-e. U toku je žalbeni postupak na drugostepenom sudu Kantona Sarajevo i očekuju se prve izvršne presude u toku iduće godine. Ukoliko prvostepena presuda bude potvrđena, to će značiti blokadu računa IGA i nemogućnost nastavka rada.

U svakodnevnom operativnom poslovanju, IGA se između ostalog suočava sa problemima uzrokovanim neusklađenošću Zakona o osnivanju IGA-e („Sl. Glasnik BiH“ br. 62/04) i zakona koji su doneseni poslije ovog zakona (Zakon o PDV, Zakon o javnim nabavkama, Zakon o bankama, Zakon o osiguranju i sl.).

Upravni odbor je 9.5.2018.godine podnio Informaciju o stanju u Izvozno-kreditnoj agenciji sa prijedlogom mjera za rješavanje problema u IGA-i i nastavka funkcioniranja IGA-e:

1. Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH dopisom broj: 01-50-1-027-2-1/18,
2. Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH dopisom broj: 01-50-1-027-2-2/18 i
3. Vijeću ministara BiH dopisom broj: 01-50-1-027-2/18

Navedena Informacija je razmatrana na Komisiji za vanjsku trgovinu i carine Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH i zaključeno je Upravni odbor predloži koja je, od predloženih mjera najadekvatnija, te da argumentira prijedlog u smislu opravdanosti i finansijskih sredstava potrebnih za njenu realizaciju. U tu svrhu je zatražena pomoć konsultatskih kuće PwC i Deloitte s ciljem profesionalne analize stanja i prijedloga mjera. Nažalost, na poziv je odgovorila samo konsultantska kuća PwC, koja je nakon razmatranja stanja odbila angažman dok ne bude jasnija situacija vezana za potraživanja po osnovu pozvanih garancija izdatih za UNIS Fabriku cijevi Derventa.

Jedan od zaključaka donesenih na 50. sjednici Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, održane 26.7.2017. godine, bio je vezan za hitno formiranje Međuministarskog vijeća, a u skladu sa članom 15. Zakona o osnivanju Izvozno-kreditne agencije BiH, IGA se 28.6.2018.godine dopisom broj:02-50-2-147-2/18 obratila entitetskim vladama da imenuju svoje predstavnike u Međuministarsko vijeće. Nažalost, ovaj organ još uvijek nije formiran.

Zaključkom Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH broj: 01-50-1-15-50/17 od 26.07.2017. godine, te zaključkom Doma naroda broj: 02-50-6-16-32/17 od 28.09.2017. godine istaknut je značaj i potreba postojanja, te transparentnog i zakonitog djelovanja Izvozno-kreditne agencije BiH radi kvalitetne podrške bosansko-hercegovačkim izvozniciima.

Zaključcima se traži od rukovodstva i Upravnog odbora IGA-e podnošenje detaljnog izvještaja o stanju u IGA-i sa prijedlogom mjera za dalji rad IGA-e što je i dostavljeno. Međutim, problem je što je za definiranje bilo kakvih smjernica potrebno izvršiti dubinsku analizu kako bi se moglo maksimalno precizno utvrditi i finansijski i pravni rizik bilo koje od predloženih mjera,

Na osnovu svega navedenog, Upravni odbor ovim želi još jednom da upozori na probleme koji ugrožavaju egzistenciju IGA-e kao državne izvozno-kreditne agencije i sve projekte koje ista trenutno implementira, te mogućnost kolapsa Agencije usljed izvršnih sudskih presuda, ukoliko se u kratkom roku ne poduzmu mjere za saniranje problema. Također, u Zaključku su pobrojane aktivnosti koje su prioritetne za donošenje odluka.

Informacija o stanju u IGA na 30.06.2019.

Izvozno kreditna agencija BiH (u daljem tekstu: Agencija IGA) obavlja aktivnosti u cilju nastavka poslovanja, u smanjenom obimu, u očekivanju rješavanja statusa od strane vlasnika Agencije te rješavanju obaveza, prevashodno, prema kreditorima od strane UNIS Fabrika cijevi. IGA nastavlja rad pod pretpostavkom da će Agencija nastaviti da radi u skladu sa načelom vremenske neograničenosti poslovanja što podrazumijeva da će Agencija biti sposobna realizirati potraživanja i podmiriti obaveze u normalnom toku poslovanja. Kao što je prikazano u finansijskim izvještajima za period 01.01.- 30.06.2019.godine, negativni akumulirani finansijski rezultat Agencije iznosi 188.070 hiljada KM (31.12.2018.: 187.461 hiljade KM), dok ukupne obaveze Agencije premašuju iznos ukupne imovine za 136.720 hiljada KM (31.12.2018.: 136.110 hiljada KM) što dovodi u sumnju mogućnosti Agencije da nastavi poslovanje pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja bez podrške od strane vlasnika (Država Bosna i Hercegovina sa entitetima).

Aktivnosti koje je IGA obavljala u predmetnom periodu bile su iz domena osiguranja, garancija i faktoringa, koje su smanjenog obima u uslovima nepostojanja ugovora o reosiguranju i nemogućnosti izdavanja garancija bez 100%-tnog cash pokrića. Obzirom na protok vremena u kojem osiguravatelji koji su isplatili štete po osnovu osiguranih IGA garancija, a nisu pokrenuli sudske procese prinudne naplate istih, IGA se obratila za pravno mišljenje austrijskoj advokatskoj kući s upitom vezanim za nastupanje zastare po pomenutim garancijama, obzirom da se na pomenute garancije primjenjuje austrijsko pravo. Prema mišljenju advokata, nastupila je zastara za direktne garancije izdate po austrijskom pravu, obzirom na protok više od 3 godine bez da je pokrenut sudski proces protiv IGA-e.

Tokom prvih 6 mjeseci 2019.g. IGA je angažirala sredstva za kratkoročne pozajmice klijentima za potrebe održavanja tekuće likvidnosti. Uglavnom se radi o refinansiranju postojećih obaveza klijenata iz prethodnih godina, kao i kratkoročnim plasmanima za prevazilaženje problema likvidnosti.

Interes za finansiranje putem faktoringa postoji, ali obzirom da je ovaj proizvod vezan za proizvod osiguranja naplate potraživanja i limitirane finansijske kapacitete, IGA je prinuđena odbiti zahtjeve za faktoringom, dok se situacija ne promjeni.

U prvoj polovini 2019. godine aktivnosti su se uglavnom svodile na održavanje postojećeg portfolia garancija, monitoring i produžavanje postojećih garancija. IGA je u krajem 2018. godine izdala ugovorne garancije (vrijednosti 10.8 mil KM) za projekat u Albaniji vrijednosti oko 60 mil KM.

Investitor je prihvatio direktnu IGA garanciju za dobro izvršenje posla u vrijednosti 3.6 mil KM sa rokom do početka 2024. godine.

IGA je od 2015.godine mogla raditi samo sa domaćim komercijalnim bankama koje su prihvatale garancije IGA uz 100%-tno pokriće novčanim depozitom a za klijente sa izvoznom komponentom. Tri takve garancije su došle u problem kod UNION banke usljed pokretanja stečaja nad klijentima korisnicima IGA garancije.

Proizvod kreditnog osiguranja (osiguranje naplate po izvršenom izvozu), koji predstavlja osnovni posao izvozno-kreditnih agencija, je u konstantnom padu iz razloga nepostojanja reosiguranja. Naime, međunarodni reosiguravatelji su otkazali ugovor o reosiguranju 2015.godine i usljed nerješene situacije sa garancijama sa UNIS-om, nije bilo moguće uspostaviti novi ugovor o reosiguranju. IGA ima male kapacitete da bi preuzimala rizike samostalno što je dovelo do otkazivanja polica osiguranja od strane velikih klijenata koji su imali zahtjeve za osiguranjem izvoznih potraživanja na koje IGA nije imala kapaciteta da pozitivno odgovori. Potreba za kreditnim osiguranjem u Bosni i Hercegovini postoji jer nema privatnih osiguranja na BH tržištu, tako da izvoznici moraju svoja potraživanja obezbjeđivati kroz bankarske usluge, što značajno poskupljuje transakcije. Također, IGA je redovno izvještavala Federalno ministarstvo energije rudarstva i industrije o statusu garancije koju je IGA izdala za privredno društvo iz FBiH, a na osnovu komisionog posla sa komercijalnom bankom gdje su angažovana sredstva FMERI kao pokriće za predmetnu garanciju.

Slijedom svega navedenog evidentno je da pomenute aktivnosti su bile u svrsi samo održavanja odnosno pokrivanja operativnih troškova u pomenutom periodu. Prihodi od vlastitih aktivnosti IGA, iako smanjeni, su bili dovoljni za pokriće operativnih troškova poslovanja. Prihodi od vlastite aktivnosti u obračunskom periodu iznosili su 902.868 KM, dok su operativni troškovi u istom periodu bili 618.522 KM

Proizvod	Realizacija 1.1.-30.6.2019	Realizacija 1.1.-30.6.2018	Index
1.	2.	3.	4.
<i>Pozajmice i krediti</i>	618.021	684.853	90,24
<i>Factoring</i>	12.312	25.341	48,59
<i>Garancije</i>	131.239	118.947	110,33
<i>Osiguranje</i>	141.296	241.073	58,61

IGA je dostavila godišnji izvještaj o radu Upravnog odbora za 2018. godinu, ali bez izvještaja međunarodnog revizora jer se u postupku javnih nabavki suočila sa problemom kolizije Zakona o osnivanju Izvozno-kreditne agencije (dalje Zakon o IGA-i), po kojem je IGA obavezna da posluje i Zakona o javnim nabavkama. Naime, Zakon o IGA-i predviđa obavezu Upravnog odbora da dostavi godišnji izvještaj međunarodnog revizora, što Zakon o javnim nabavkama ne poznaje. Već u samom definiranju predmeta nabavke, pojavljuje se problem određivanja istog: Predmet javne nabavke se određuje upotrebom CPV koda, odnosno jedinstvenog rječnika javnih nabavki, gdje ne postoji predmet „međunarodna revizija“ koja se zahtijeva Zakonom o IGA-i. To je rezultiralo poništavanjem tendera usljed žalbi i stavova Ureda za razmatranje žalbi koji je naložio IGA-i poništavanje odluke i tenderske dokumentacije vezane za izbor međunarodnog revizora.

Na zahtjev Tužilaštva BiH, SIPA je početkom 6. mjeseca uputila zahtijev za dostavljanje informacija o stanju u IGA-i, što je i učinjeno u traženom roku.

U cilju ispravnijeg razumijevanja trenutne situacije u IGA-i u prilogu Vam dostavljamo detaljan pregled trenutnih pravnih sporova čije se rješavanje očekuje u skorom vremenskom periodu i koji će zasigurno imati utjecaj na budućnost IGA-e:

1.Pregled sudskih postupaka koje je IGA podnijela u cilju naplate potraživanja

TUŽBE KOJE JE IGA PODNIJELA PROTIV KLIJENATA ZBOG DUGA			
	DUŽNIK	VRIJEDNOST PREDMETA	STANJE PREDMETA
1.	VITEX, Visoko	639.079,21 KM	Postupak u toku
2.	AGROKOMERC, Velika Kladuša	600.000 KM	Postupak u toku
3.	SCB , Jajce	89.488,96 KM	Zaključak suda za nastavak izvršnog postupka
4.	ZZ MAOČA Maoča (BOSNAPLOD)	4.718.245,82 KM	Postupak u toku
5.	BARPEH, Čitluk	2.250.533,92 KM	Rješenje o izvršenju u korist IGA-e
6.	PIMS, jemac : Pačak Ljerka	13.502.100,17 KM	Rješenje o izvršenju u korist IGA-e
7.	GRAFOPAK, Gračanica	286.637,86 KM	Rješenje o izvršenju u korist IGA-e
8.	UNIS UTL, Višegrad	150.000,00KM	Stečaj u toku
9.	KONLES , Lukavac	126.019,71KM	Stečaj u toku
10.	LIVNICA ČELIKA, Tuzla	601.038,41KM	Naplaćen dio, stečaj u toku
11.	“OŠTRELJ”, B. Petrovac (KRNJEUŠA)	704.910,66 KM	Iga naplatila iznos od 27.209KM, stečaj u toku
12.	BAJA COMPANY, Derventa	720.328,24 KM	Stečaj u toku
13.	HIDROGRADNJA, Sarajevo	7.390.318,22 KM	IGA je uključena u rad i odlučivanje Vjeća povjerilaca
14.	KONJUH , Živinice	7.965,71KM	Stečaj u toku
15.	UNIS Fabrika cijevi, Derventa	193.118.138,71KM	Rješenje o prihvatanju Plana restrukturiranja UNISa
16.	FL WOOD Foča	582.379,80	Stečaj u toku
17.	FEKRY Ustikolina	377.072,32	Stečaj u toku

2.Pregled sudskih postupaka protiv IGA-e

TUŽBE KOJE SE VODE PROTIV IGA-e			
	TUŽITELJ	VRIJEDNOST SPORA	STANJE U POSTUPKU RJEŠAVANJA PREDMETA
1	OSIJEK KOTEX, Osijek	913.332,96 EUR (1.786.324,00 KM)	Žalba IGA-e na presudu u korist tužitelja, postupak po žalbi u toku. *
2	NOVA BANKA, Banja Luka	2.000.000,00 KM	Žalba IGA-e na presudu u korist tužitelja, postupak po žalbi u toku. **
3	BOBAR Banka, Bijeljina	1.474.246.13KM	Žalba IGA-e na presudu u korist tužitelja, postupak po žalbi u toku.
4	BOBAR BANKA, Bijeljina	5.431.752,38 KM	Žalba IGA-e na presudu u korist tužitelja, postupak po žalbi u toku.
5	PRVI FAKTOR, Sarajevo	9.181.269,22 KM	Žalba IGA-e na presudu u korist tužitelja, postupak po žalbi u toku.
6	MF BANKA, Banja Luka	950.000,00 KM	Žalba IGA-e na presudu u korist tužitelja, postupak po žalbi u toku.
7	CREDIMUNDI, Brissel	11.720.316,63 EUR (22,922,946.87 KM)	Presuda /prvostepena/ donesena u korist IGA-e Tužilac izmirio troškove postupka .
8	REIFFEISEN BANK, Beč	7.065.435,43 KM	Žalba IGA-e na presudu u korist tužitelja, postupak po žalbi u toku.
9	BANKA SRPSKE, Banja Luka (Balkan Investment Bank)	8.408.686, 84 KM	Žalba IGA-e na presudu u korist tužitelja, postupak po žalbi u toku.
10	PRIMORJE (u stečaju), Ajdovščina, Slovenija	704.999.81 EUR (1.378.859,77 KM)	Parnica u toku, sudska odluka o privremenoj mjeri zabrane plaćanja, donesena u korist IGA-e
11	UNIS, Derventa	18.093.123,00 KM	Drugostepena presuda u korist Iga-e

Zaključak

Evidentna je potreba za postojanjem funkcionalne izvozno kreditne agencije u Bosni i Hercegovini, a što je već i konstatirano na sjednicama domova Parlamenta BiH. Međutim, poslovanje IGA-e je limitirano narušenom međunarodnom reputacijom i nemogućnošću izlaska na međunarodno finansijsko tržište, te ugroženo sudskim procesima koji prijete potpunom blokadom poslovanja. Mada je poslovanje veoma otežano, IGA je još uvijek u stanju da ostvaruje prihode kojim pokriva svoje operativne troškove i u mogućnosti je da se samofinansira, ali uz zaključak Upravnog odbora da se svakom novom zahtjevu treba vrlo oprezno pristupiti u cilju izbjegavanja bilo kakvih rizičnih transakcija u IGA-i i produbljanje već loše situacije u IGA-i.

Upravni odbor je nakon razmatranja izvješća o poslovanju zaključno sa 30.6.2019. godine mišljenja da je žurno potrebno provesti određene aktivnosti kako bi se pokušalo iznaći rješenja na nastalu situaciju. Međutim, za provedbu bilo kojih aktivnosti potrebna je suglasnost i podrška nadležnih organa vlasti te se s tom namjerom obraćamo nadležnim institucijama kako bi uz njihovu podršku definirali dalje korake.

Aktivnosti koje je nužno provesti su sljedeće:

- Iznalaženje načina financiranja i provedba sveobuhvatne analize –due dilligence sa osvrtom na prijedlog mjera za koji bi trebalo angažovati dodatne kapacitete van IGA-e, kako bi nadležni organi vlasti mogli donijeti odluku o budućem statusu IGA-e,
- Usklađivanje Zakona o osnivanju IGA-e sa važećim zakonskim propisima i sa smjernicama o budućem poslovanju IGA-e koje bi pripremila međusektorska Radna grupa na nivou Savjeta ministara i Vlada entiteta i drugih organa i institucija u BiH.

U slučaju zadržavanja trenutnog stanje „status quo“ mogu proizaći znatno veći problemi te je Upravni odbor stava da je provedba „due dilligence“ sa osvrtom na prijedlog mjera prioritarna aktivnost za koju je potrebno iznaći finansijska sredstva koje IGA u ovom trenutku ne može financirati. Nakon što se provede sveobuhvatna analiza poslovanja i analiza predloženih mjera potrebno je organizirati zajedničke sjednice vlada entiteta i organa na nivou BiH kako bi se definirale buduće smjernice djelovanja IGA-e.

Organi upravljanja IGA-om stoje na raspolaganju za svu potrebnu podršku u provedbi ove prioritarnosti kao i definiranju plana budućih aktivnosti, neovisno o tome kakav izbor bude.